

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Koloman Bresztyenszky.

Nielen v celej nitrianskej stolici, ale aj po celom Hornouhorsku, ba áno, po celej krajine trapne sa dotkla našich privržencov tá zvesť, že toho neohrozeného vodcu strany našej, pána Kolomana Bresztyenszského posúdili v Nitre na splatenie 200 korún pokuty a na dvojtýždňové štátne väzenie.

Ako sme už v min. čísle osvedčili sa, my povinovatou úctou prijímame výrok počestných sudcov nitrianskych. Že ale predsa píšeme o tom posúdení to činíme iba preto, aby posvietili sme na tie okolnosti súdu.

Na inom mieste tohoto čísla opisujeme z krátka celý priebeh súdu. Tam dočítajú sa naši ct. čitatelia o tom, aký to bol ten priestupok, pre ktorý posúdili nášho Bresztyenszského; dozvedia sa tiež, akí svedkovia svedčili proti obžalovanému. Boli to voľfaktorí židia a p. rychtár Ondrej Dolník z Novejsy, jediný to liberál popri novovesských ľudových voličoch.

Zajímavá je i tá okolnosť, že žalobníkom, vlastne udávačom bol sám otec kandidáta liberálneho, Štefan Rudnay, bydliači zemepán v Novejsy. Pána Štefana Rudnayaho nik nenútil k tomu udávaniu Bresztyenszského. Keby nebol si volil túto cestu proti svojmu politickému protivníkovi, nebol by sa stal preto negavalierským pánom; ačpráve i po tomto súde ostane na každý pád len takým gavalierom, akým bol aj predtým.

Jest pravda, že jeho synáček, Alexander Rudnay ráčil dva rázi prepadnúť v žabokreckom okrese: v jaseň proti pánu Rakovszkému, a po zaľakovaní tohoto, proti pánu dr. Majorovi. Aj to

jest pravda, že p. Alexander Rudnay cestoval pri tej kortešačke s nezvyčajným hlukom a s veľkým sprievodom posbiehaných z celej stolice liberálnych kortešov, ktorí vystrájali všade nikdy predtým nevídané parády. A tak musí byť aj to pravda, že tieto dlhotrvajúce a parádne kortešačky musely stáť kohosi strašné peniaze. Tým strašnejšie peniaze zaiste, čím väčšími bolo treba brániť si tých liberálnych baránkov-voličov proti jedinému mužovi, totižto proti pánu Kolomanovi Bresztyenszskému. Lebo čo je pravda, je pravda: Koloman Bresztyenszky robil tak v prievidzkom ako aj v žabokreckom okrese opravdové zázraky! Zakiaľ liberáli v žabokreckom okrese nadrapovali sa s tými hlučnými parádami a verbovali si fažkou núdzou tých voličov, zatiaľ pán Bresztyenszky bez všetkej parády, jedine svojim neohrozeným, mocným slovom poprevracal všetky plány liberálov všade, kdekoľvek len sa zjavil.

A to je ani nie div. Postava to obrovská, muž v úplnom kvete svojho mladovekého zdravia; kresťan-katolik, syn cirkve sv. nezlomne verný; výborný a od dávna známy uprimný priateľ ľudu; rečník tak v maďarčine ako aj v reči ľudu uchvacujúci, smelý a ohnivý; ľudák na skrz a skrz, takrečeno až prepíaty; proti figlom kortešským liberálov ostražitý a v odbíjaní týchto neunavný, súci vstave pracovať na všetky strany, a všade vyberajúci si prostriedky práve tie najlepšie: nuž, to sa veru vie, že proti takejto sile všetky kumšty liberálov a trovy ostaly jalové. Liberáli žabokreckého okresu nechceli prestať pokúšať našich voličov, oni po prvej porážke predsa len chceli ako-tak preraziť aspoň pri voľbe druhej: nuž p. Bresztyenszky im ukázal, že sa ráčili na márne unúvať. Neboli spokojní s porážkou

prvou, teda utrhli si výprask po druhe ešte kapitalnejší.

A tomu všetkému hlavnou príčinou bol len Bresztyenszky, preto je nie div, že liberáli a náhončiaci liberálov mali a majú tohoto človeka v žalúdku. Akoby aj nie? Veď v tom žabokreckom okrese boly predsa také ztratené kúty, ktoré považovali si liberáli za svoje isté, na ktoré ani ľudová strana nemohla sa príliš spoliehať: a začne tu kortešovať Bresztyenszky, nuž liberálni voličia rad-radom prechádzajú nám do tábora nášho. Liberáli zbadajúc tieto nebezpečné pre nich prievraty zúfane behajú ratovať potratené ovečky svoje: a Bresztyenszky so svojimi ľuďmi všade stúpa im hneď na päty, tak, že sa liberáli ani hnúť nemôžu.

Takéto vystupovanie prievidzkého ľudáka v okrese žabokreckom bolo už viacej, než aby to liberáli chladnokrevne zniesť vedeli. A keď stalo sa ešte pri tej prvej voľbe žabokreckej, že pán Bresztyenszky zašiel si ešte aj do obce Štefana Rudnayho: do Novejsy kriesiť stranu ľudovú, a ju i vzkriesil tak, že okrem rychtára všetci voličia pridali sa na slová p. Bresztyenszkého k strane našej ľudovej: vtedy už ozaj bolo treba robiť také pokroky proti tomuto nebezpečnému ľudáčkovi.

A tie pokroky liberálne sa teda potom aj porobily. Pán Bresztyenszky odišiel z obce a ešte v ten deň — lenže v noci okolo 11-jej hodine, chodili rychtár a židia po ľuďoch, hladajúc svedkov na to, že p. Bresztyenszky búril v reči svojej proti pánom a židom, ktorí sdierajú vraj ľud až do poslednej košeľe, a svedkovia takí aj našli sa v Novejsy. Po iných obciach, kde p. Bresztyenszky tiež rečnil — a to asi 100 rázi pri oboch voľbách — nenašli sa takí svedkovia, ačpráve p. Bresztyenszky všade asi to isté hovoril a všade mal aj liberálnych poslucháčov.

Nitrianski liberáli a židia posmelujú sa teraz tou sladkou nádejou, že Bresztyenszkého potlačili a znechutili, tak, že buďto vzdá sa ďalšej práce za ľud, alebo že získajú si toho výborného bojovníka pre seba. E.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka

táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu. nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bělábánya, Hont m.) Cena 4 korun s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor., 100 výt. 350 hal.

Dr. LAVRENT SCHLAUCH,

kardinál-arcibiskup veľkoveradinský.

Veliký zármutok zastyhol cirkev uhorsko-katolícku a zároveň i krajinu celú. Kardinál Schlauch, ten obdivovaný učenc a odobral sa na večný odpočinok. S ním klesnul jeden z najmocnejších stĺpov uhorského katolicizmu. Jeho nápadne vynikajúci ostrovtyp a prehlbená myseľ nedajú sa tak ľahko nahradiť. Cítíme to dnes nad hrobom jeho všetci: duchovní tak, jako svetskí; katolíci tak, jako aj protestanti, učenci a umelci tak, ako aj politikovia a rečníci.

Preto je aj zármutok nad ztrátou tohoto veľikáša veľký a všeobecný.

Životopis kardinála Schlaucha.

Lavrent Schlauch pochodil z Nového-Aradu, a bol synom jednej nemeckej rodiny. Narodil sa r. 1824. Otec mu bol Pavel Schlauch, obľúbený staviteľ, matka ale Katerina Jost.

Už za detinstva dal ho otec, ako sa vraví, na frajmak na maďarskú reč, v ktorej zdokonálil sa ešte väčšmi v školách segedínskych. Tu v Segedíne stal sa s telom i dušou Maďarom. Ako čanádsky klerik šiel na budapešiansku universitu učiť sa bohoslovie. Za kňaza vysvätili ho r. 1847, ale už predtým stal sa archivárom u arcibiskupa Lonoviča. Ako kňaz, bol kaplánom vo Veľkom Sv.-Mikulaši. R. 1850 bol kaplánom a spolu profesorom v Temešskom vnútornom meste. Ale namáhavá duševná práca neslúžila mu ku zdraviu, z tej príčiny musel si žiadať faru na vidieku a tak bol od r. 1859 marcyfáľvanský, od r. ale 1883. temešdarmotským farárom. Doktorátsky diplom zadovážil si r. 1867. Ako autonomičný vyslanec vydobil si veľkú auktoritu r. 1871, čoho následkom bolo, že ho kráľ už o rok vymenoval za kanonika čanádskeho.

Roku 1873. stal sa biskupom satmárskym. Jeho reči tak cirkevné, ako aj politické vzbudily všestrannú pozornosť a sú ony i dnes drahocenné. Vybrané tieto reči jeho vyšly i z tlače v dvoch veľkých sväzkoch. R. 1887. vymenoval ho kráľ za varadínskeho biskupa a 1893. ostal aj kardinálom. On bol jediný kardinálom zpomedi biskupov varadínskych. R. 1897. slávil svoju zlatú omšu. Jeho činnosť neklesala až po tento posledný rok, keď začal slabnúť a chorieť.

Choroba a smrť kardinála Schlauchoa.

Staručký arcipastier choriel už dlhší čas, ale posledných 46 dní bol už nebezpečne chorý, ani nevstával viacej s lôžka svojho. Konečne 10. t. m. zjavila sa u chorého už pľucová vodnačka, čo obyčajne označuje po dlho trvajúcej chorobe koniec koncov. Telesné sily chorého arcipastiera na vidom očí trafil sa a on dal si zavolať biskupa Jozefa Winklera, od ktorého prijal posledný kráť sv. sviatosti. Bolo to po poludní o 5-ej. O chvíľu došiel z Rímu telegram prinášajúci chorému apoštolské poženanie od sv. Stolici. Okolo deviatej večer začal k smrti pracovať. Posledné slovo jeho bolo: «*Ježišu môj!*»

O 3/4 na desiatu skončil svoj blahonosný život.

Dňa 14. júla predpoludním odbýval sa pohrab v rádského biskupa. Na pohrab aj jeho veličenstvo kráľ vyslal svojho zastupiteľa v osobe uhorského dvorného maršalla grófa Ludvika Apponyiho. Prítomný boli krem zastupiteľov kráľa a vlády biskupi gr. Mailáth, Meszlényi, Szabó. Belopotocky, Kohl a Radnay, grófi Ferdinand, Geza a Aladár Zichy, grófi Fridrich, Dionýs a Geza Wenckheim, barón Eugen Nyári atď. Obrady odbavoval kaločský arcibiskup Juraj Császka za assistencie biskupov Váradyho, Belopotockého, gr. Mailátha, Kohla a Radnaiho. Potom preniesli rakev do katedrálneho chrámu. Pri hlavnom oltári arcibiskup Császka slúžil sv. omšu a pri ostatných oltároch členovia kapituly. Po sv. omši rakev vo veľkom smútočnom pochode zaviezli na nádražie, odkiaľ popoludní o troch hodinách na vlaku odviezli ju do Temešváru, kde v utorok predpoludním ju uložili do rodinnej hrobky.

POLITICKÉ CHÝRY.

Pravota P. Kolomana Bresztyenského.

V úvodnom článku tohoto čísla zabierali sme sa už s pravotou touto, kde poukázali sme na príčiny tie, ktoré priviedly liberálnych kolompošov k zadaniu obžaloby na nášho hrđinu: Bresztyenskeho. Ostatne: pravota je ešte nie zakončená, lebo appelláta zadala sa na vyšší súd a smieme základne dôverovať si, že výrok prvého súdu neobdrží platnosti. Tak aspoň pochopujú veť aj tí najzafatejší liberáli nitrianski, ktorí osvedčili sa ešte pred súdom, že pána Bresztyenského posúdiť nebude možné.

Žaloba, zadaná proti Bresztyenskému bola toho obsahu, že mal povedať v jednej reči svojej, držanej v Novejsy, ešte pred jasennými všeobecnými voľbami ablegátskymi asi toto:

«*Nebojte sa slúžnovecov a žandárov. Tí páni, tí židia sa vás už dost nacicali a odoberú vám ešte aj tú poslednú košelu.*»

Pri výsluchu osvedčil P. Bresztyenský, že on asi takú istú reč povedal už aj sto rázy, a to aj pred liberál-

nymi poslucháčmi a nikomu neprišlo na um ho preto ako buriča udávať súdu. Žeby to bol povedal, z čoho obviňujú ho, nerozepamätá sa. Dľa svojho vedomia povedal len toľko, že «*tí páni liberáli sa vás už dost nazdie-rali*», teda hovoril vo všeobecnosti o liberáloch a nie o triede pánov.

Proti Pánu Bresztyenskému mali svedčiť štyria svedkovia — všetci to liberáli. Svedčili takto:

Samuhel Holczmann, žid, svedčil tak, že on nepočul spomínať odsek: odoberú vám ešte aj tú poslednú košelu. Nepočul búrenie. Samuhel Holczman bydlí v Novejsi.

Jakub Kohn, tiež židák, rozhodne svedčil, že všetko práve tak povedal a búril P. Bresztyenský, ako to v žalobe stojí. Tento Jakub bol trochu prismelý pred sudcami. Na miesto aby bol zrovna odpovedal na otázky sudcu, ešte on dával otázky predsedovi, začo ho predseda musel upraviť k poriadku.

Rúza Reif, židula, nesvedčila rozhodne. Zprvu nevedela, ako svedčiť; konečne predsa povedala, že aj ona počula otázný odsek reči.

Konečne svedčil s týmto židovským národom aj jeden *kresťan-katolík*. A to je

Andrej Dolník,

rychtár novoveský. Tento už potom nasvedčil toho najviacej. Hovoril, že ľud bol na toľko pobúrený, že on neopovážil sa pri tej reči ani na ulic výstf. Zato ale počul ten poburujúci odsek reči s dvora svojho, lebo je to blízko. Pobúrený ľud mu aj zástavu liberálnu blatom zahnusil. Aj proti židom bol ľud pobúrený, lebo na druhý deň už malé deti vykrikovali na židov: «*Marš von židia do Hastradámu*». Keď sa ho pri tom súde pýtali, zdáľž to tie dety nezvykly aj po iný čas tak vykrikovať, rychtár Dolník predsa uznal, že áno veru, deti to vždy tak vykrikujú na židov. Náš zprávodajca udáva, že ľud v Novejsi bol skutočne pobúrený proti svojmu rychtárovi ale nie pre reč Bresztyenského, lež len preto, že rychtár sám jediný postavil sa proti celej obci, ktorá ho za rychtára zvolila, a ostal tuhým liberálom, kdežto ostatní voličia boli do jedného ľudoví. Lebo ľudu je to vôbec nemilé, že rychtár ich väčšmi kamarádi sa s tamojšími židmi, ako s kresťanmi a že vôbec pričasto navštvuje svojho najmilejšieho priateľa: krémára — žida.

Aj mlynára novoveského *Daňu* (ktorý bol pri prvej voľbe ľudákom, až pri druhej liberálom) dali zapísať za svedka a docitovali ho. Tento svedok svedčil, že on síce počul také niečo, ale niako nevie, kto to povedal a s ktorej strany to počul.

Oproti týmto svedkom bolo sedem iných svedkov, ktorí všetci svedčili v tom smysle, že obvinovanú časť reči nepočuli, bo ju Bresztyenský ani nepovedal. Dali pozor na každé slovo jeho a nepočuli nič takého, kde predsa boli to museli počuť, keby to bol povedal.

Takto svedčili: *Andrej Sloszár*, administrátor novín z Budapešti, ďalej *Jozef Ulrich*, *Štefan Grobmus*, *Andrej Géczy*, *Juraj Géczy*, *Jozef Géczy* a *Ján Ivanka*.

Po vyluchu všetkých tých svedkov nasledovali reči s jednej strany kráľovského fiscusa a s druhej strany obháju, pána Ludovita Méreyho. (Pokračovanie budúce.)

Vyrovnanie s Rakúskom.

O tomto sme boli písali, že pod predsedníctvom samého pána kráľa radili sa náš ministerpredseda Széll a rakúsky ministerpredseda Körber, a že podarilo sa im usrozuť sa.

Teraz môžeme sdeliť, že správy tie prvé a chýry o tom usrozučení neboly úprimné. Páni ministrovia ani zďaleka *nevyrovnali* medzi sebou nič, ba práve naopak. Porada tá v prítomnosti pána Kráľa mala trvať až 5 hodín, ale prajného výsledku nemala. Hovorí sa, že pán Kráľ veľmi namrzený osvedčil sa nasledovne:

Veľmi smutno musím zkusovať, že panoval som na márno. Z toho dá sa vidieť, že pomery naše Austro-uhorské nie sú voľajaké báječné. Tak v Rakúsku, ako aj u nás panujú ziskuchtivé kruhy nad národom, a týmto pánom milšie je vrecko vlastné a záujmy osobné, nežli prospech ľudu a záujem samého panovníka. Keby mali sme vlády také, ktoré úprimne staraly by sa len o ľud, vtedy by pri tom vyrovnaní nebolo ťažkosti. Ľud tak náš, ako aj rakúsky chytrý dorozumel by sa a nebolo by nám treba také smutné kráľovské osvedčenia dožiť.

Ostatne, to kráľovské slovo najväčšmi posudzuje nešťastnú politiku liberálnych vlád.

Najnovšie je to, že pán kráľ rozhodne žiadal od svojich ministropredsedov vlády tak našej ako aj rakúskej, aby na každý pád ushovorili sa v otázke vyrovnaní. Na to minister Széll hneď letel do Viedne ku rakúskemu ministrovi Körberovi a dal zavolať aj našich ministrov finančného a obchodného. A hľa, stal sa zázrak. Predtým bedákali naši liberáli aj s p. Széllom, že také a také nepremožiteľné ťažkosti stoja v ceste vyrovnaní; aj Apponyi stobohoval v Jászberénye, že tak a tak prejde celá vláda na opozíciu, ak by sme mali Rakúšanom na našu škodu ustúpiť; aj Kossuth vyhlásil boj parlamentárny — obštrukciu na pád neprajného vyrovnaní: a teraz je už všetko dobre. Vyrovnanie na jaseň už istotne vykoncuje sa či bude pre nás dobré, či nie. Ani Apponyi, ani Kossuth nebudú robiť žiadnej prekážky. Nuž taká je tá politika.

Židia v Uhorsku.

Dľa posledného spočítania ľudu, množia sa rapídne. V marmarošskej stolici bolo ich r. 1890. 45.000 a roku 1900 56.000. Uhorsko má 12.494 obcí a z týchto je 2050, v ktorých niet žida; pomedzi 130 mestami niet však ani jedného, v ktorom by nebolo žida. Je to dôkazom toho, že židia radšej hrnú sa do väčších miest, ktoré panujú nad väčšími vidiekmi. Medzi stolicami je len sedem takých, ktoré nemajú mesta alebo obce bez žida. Tieto stolice sú: ostrihomská, jás-kun-solnocká, boršodská, uhorodská, hajdúška, sabolčská a ugočská. K nim druží sa Rjeka (Fiume). Je charakteristické, že tých sedem stolíc sú prevažne maďarské. Tri (Hajdu, Sabolč, Jás-Kun-Solnok) skoro celkom, Boršod málo čo menej, Ostrihom prevažne, a len Ungvárska je z jednej tretiny maďarská a potom ruská.

Púť na kalváriu v Halíči v (Pol'skej.)

Tak zvaná kalvária Zebridovská v Halíči pri Krakove bude sláviť bežného roku 1902 od 1-ho až do 31-ho augusta 300-ročnú pamiatku svojho založenia.

Kalvária táto bola založená dňa 2-ho augusta roku 1602. Mikulášom Zebridovským a generálom Krakovským.

Po celý čas toho jubilea a celý mesiac august, budú sa konať sv. missie na dvoch miestach. Asíce: jedni sa budú konať v kláštore a druhé v hrobe Matky Božej na Jozefata doline. Prvé sv. missie započnú sa: 1-ho augusta, druhé 8-ho augusta a tretie 23-ho augusta. Jubileum sa skončí 31-ho augusta.

Kláštor kalvársky dostal od pápeža Leva XIII. veľké privilegium, ktorý je na Baziliku povýšený. — Na ten čas bude sa po všetkých železničných drahách platiť len polovičný plat cez celý mesiac august.

Čo sa týka processie z Čačanského okresu (stolice trenčianskej) pôjdeme len tak, ako aj obyčajno každoročne chodievame na 8-ho augusta. Po obede sa pohne veľká processia s Čačanského kostola so sprievodom veľk. prepošta Čačanského, ktorí nás odprevadí až k mostu s pozhnaním.

Ako starší pútníci od Trnavy, z Prešporka a Pešt-budína už dobre vedia, že my peši prideme na kalváriu len 11-ho augusta večer.

Kto by teda išiel, nech si má to na zreteľi vždy, že by aj po železnici bol už na 12-ho augusta ráno v Kalvárii. Kto ale by chcel s nami peši putovať, ten nech zosadne v Čaci na 8-ho augusta.

Značím sa so srdečným a rodáckym pozdravom váš brat

A. Červjenka,
učiteľ a riaditeľ pútu.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojich chudobných veriacich. Dobre vedia, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolíckeho školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckeho obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavaniu a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckeho obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskavi svojimi milodarmi prispeť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. Ján Boll, farár.

)
ove
-ho
oku
ým.
udú
i sa
na
ngu-
eum

elké
ten
len

lice
zdo-
hne
dom
ž k

ešt-
áriu

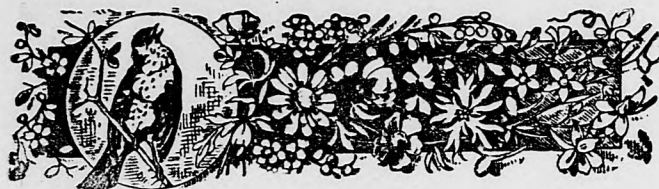
, že
Kal-
nech

váš
t,
púfu.

ome
rosf
lkou
obe-
kých
koly
toto
stvo
iu a
ska-
ošou
tato-
ojimi
ieľu.
jatie
osím
urár.

Janko a Juliška.

B E S E D N I C A.

Pieseň.

Tá bystrá myseľ moja
tak záhalčivo stojí,
jak riehle kolá stroja,
keď nielo pary v stroji.

Čo chýbä myslí mojej,
že neliee mi riehlo?
Ach vyschol blaha olej,
a srdce v túžbe stiehlo.

Liee myseľ moja zase,
jak lastovienka milá,
keď zbožie stojí v klase,
keď žiari letná chvíľa!

Liee, syľ sa krásou sveta
a slasťou srdce opoj!
kým tebe mladosť skvetá
kým nechceš v hrobe pokoj.

Tichomír.

Zvonenie proti búrke.

Rozhovor medzi zvonárom a notáriušom.

Bolo to v poľudňajších hodinách letnieho času, keď v našej dedine na lúkach seno dosušali, hrabali a svázali. V takom príhodnom čase pán farár naložil kostolníkovi, ktorý bol spolu aj zvonárom, by kostolné šaty okolo kostola na cintoríne povysušal, prevetрил, by potuchlinou a pleseňou nerazily, a pri tom aj celý kostol pootváral a prečistil.

Bolo veľmi sucho a sparno. Ťažká sparnosť spočívala po dolinách. Na stromoch ani len jeden lístoček sa nehýbal. Muchy a ovady boly veľmi nepríležité a štípaly ľudí i hovädá. Svine, ktoré obecný pastier pásol, ako pokapané ležaly na kraji močiara v blate, blízko cintorína.

Ani nebolo zapotreby proroka k predpovedaniu toho, že dnes bude búrka. Ležalo všetko po zahradách zvädnuté, ako by rastliny predtuchu maly, že dnes dostane sa im poriadneho lejáka.

Ľudia na lúkach náhlili sa so sušením, s hrabaním, s nakladaním voňavého sena, by ho čím skôr domov zaviezť, alebo do kôp poukládať mohli.

Zaosek, gazda, ktorý bol posledný pri nakladaní sena, keď išiel s vozom na lúku, pýtal sa zvonára, šaty kostolné čistiacieho:

«Ale, švagre, budem-li mať ešte dosť času moje seno domov sviesť, než búrka príde? Vy, ako zvonár, skôr sa tomu vyrozumiete; bo sa zapodievate s vyzvánaním proti búrkam, i skôr uhádnete a vypozerujete, kedy asi a zkadial ona môže pritiahnúť.

— Len sa ponáhľajte Zaosku. Dlho to už nepotrva, bo hen od západu vystupujú hore čierne, ako súkno, mrákavy a kopy ťažkých mračien — odpovedal zvonár.

— No s Bohom, švagre, len nezabudnite vyzvánať potom proti búrke — odpovedal gazda Zaosek.

Hrmenie, búrka o chvíľu počala zďaleka mumlať.

Ohnivé biče v čiernych ťažkých mračnách husto preletovaly a tak plieskaly a mračná trhaly, že sa až okná chrámu božieho otriasaly. Prudký vietor, čo posol a fujlajtár svojim švisťaním oznamoval príchod búrky, a divo hnal pred sebou celé stĺpy prachu. Aj ťažké kvapky dažďové už počaly na horúcu zem padať.

Zvonár chytro povnášal kostolné rúcho do sakristie, sám v sebe vzdýchajúc: «Keďby len neprišlo krúpobitie, ľad a povodeň. Bolo by zase biedy pre ľudí, keď by im úrody zničilo.» — S tým vybehol na vežu a začal tento raz dlhšie vyzvánať a až vtedy prestal, keď na jasné blesky rýchlo nasledovalo hromobitie, čo bolo znakom, že búrka je mu už nad hlavou. Ako skončil so zvoním, pomodlil sa, a vrátil sa do svojho domku, ktorý v blízkosti kostola stál. Sotva že vkročil do izby a pozatváral okienka, keď mu vietor dažďu do nútra nahnal, tu počuje, že ktosi rýchlym krokom beží cez pítvor do izby. Ako zvonár dvere otvoril, by sa pozrel, kto ide ku nemu v takejto chvíli, hneď hlasite zavolať:

— Ach, Božičku! To sú oni, pán notáriuško? A to v takejto chvíli a v búrke?

— Ja som to veru Jožko, odpovedal notáriuš. — A veru vzdor mojej veľkej paraply, náležite ma vypralo a vykúpalo. S vašim dovolením tu počkám, dokiaľ búrka sa neutíši a neodtiahne za hory. Aj trochu si tu vysuším šaty pri ohništi, keď čosi varite.

— No, vždy ste vítaný, pán notáriuško. Len to mi je ľúto, že ste nemohli skôr, aspoň pred pár minútkami pred búrkou dobehnúť — odvetil zvonár. — A keď sa smiem pýtať, v akej záležitosti ste prišiel do našej dedinky? — pýtal sa ho zvonár.

— Bol som dnes za mokrým hájom v úradnej záležitosti, a myslel som, že ešte pred búrkou dosť dobehnem do vašej dedinky. Búrka ma ale dohonila, aj predbehla. Že som ale koľko toľko bez väčšieho nešťastia sem dobehol, môžem zaiste vašemu vyzvánaniu proti búrke ďakovať. Ponáhľal som sa, lebo už z ďaleka som počul vaše blinkotanie so zvonami, ktoré blinkotanie a vyzvánanie už i tak nepatrí do veľulajších osvietených časov; múdri ľudia to za bobonu majú, bo kroz zvonenie práve prifahuje sa blesk a hrom a tak sa nebezpečenstvo len zväčšuje.

S týmito slovami bol náš zvonár Jožko obrazy a v česťi svojej služby napadnutý; lebo akého významu by bola mala jeho služba, keďby on nemal tak šikovnej ruky a nebol by býval vstave so svojim vyzvánaním búrky rozoháňať? Tu sa mu počala zľe hýbať a varíť, ale sa predsa premôhol a s povedomím úradným odpovedal:

— Pán notáriuško! Aký vplyv má hlahol zvonov na prifahovanie bleskov a hromov: to ja neznám. Ja som nie na toľko učený, ale ja na naše zvonenie proti búrkam nič zlého povedať nedopustím. To je jedna starodávna kresťanská obyčaj, ktorej nebezpečenstvo až teraz panáci vynašli. Kto-že to môže dokázať, že hrom preto uderí do veže, lebo sa v nej zvoní proti búrke? Medzitým všade sa pod búrkou nezvoní, ale len vtedy, keď ona sa blíži; odkiaľ že to nebezpečenstvo má pochádzať?

— No, to mi je jedno; to je bobona, aj bude; a preto to treba kasirovať a zakázať — odpovedal notáriuš.

— Ráčia odpustiť, pán notáriuško, — poznamenal zvonár — práve minulú nedelu náš pán farár o tom rozprával, že proti búrke zvoníť nie je žiadna bobona. Že už v starom zákone naložil Boh Mojžišovi, by dal dve strieborné trúby zhotoviť, aby na ich hlahol ľud sa shromažďil ku sviatkom, ku obeľam, alebo keď neaké nebezpečenstvo hrozí, by sa ľud z rúk nepriateľov mohol vyslobodiť, keď sa Boh na svoj ľud rozepamätá. To stojí vo sv. písme tak.

— No, pre mňa vám to tam môže stáť. Čo-že to ale má s tým zvonením? — odpovedal notáriuš?

— Práve to im chcem povedať, pán notáriuško, — odvetil zvonár. Tak, ako to pán farár hovoril, asiže: «My máme naše zvony, by hlas ich, veriacich ku modlitbe, ku službám božským povolával. Alebo keď nám veľké nebezpečenstvo hrozí kroz fažkú búrku, hlas zvonov nás tiež ku modlitbe povoláva, by ráčil Boh na naše prosby na nás shliadnúť a nešťastie od nás odvrátiť. Nuž a toto je celkom na mieste. Hlahol zvonov je ako modlitba a prosba ku Bohu, by on svojou všemohúcnosťou všetko škodlivé odvrátiť ráčil, by sa búrka smiernila a utišila. Znak sv. kríža pri posviacke zvonov preto so svätou chrismou vtlačili na zvony, by moc a sila tohoto svätého znaku nás chránily všetkých a požehnaly.

— Jožko, vy vyprávate ako neaký sv. otec cirkevný — žartoval notáriuš. Ja ale veru zostanem len pri svojom, že zvonenie proti búrke je bobona, čo sa viac nehodí do našich osvietených časov. Boh nás aj bez takých vecí môže zachrániť od škody.

— To majú pán notáriuško celkom pravdu, v tom celkom aj ja súhlasím s nimi — odpovedal zvonár. Zaste to Pán Boh môže, ba On je vstave ešte aj viac urobiť; ale tu nejedná sa o to, čo Boh môže, lež o to, čo máme my činiť, by sme ukázali svoju dôveru Bohu, a hodnými sa učinili Jeho milostivej pomoci. Keď Boh naložil v starom zákone, by pri bližiacom nebezpečenstve ozýval sa hlahol trúby, ku čomu bola zaslúbená a pripojená pomoc božia; tak aj naše zvonenie proti búrkam a s tým spojená naša modlitba za odvrátenie nešťastia nie je nemilá Pánu Bohu. A to nie je bobona, bo nie od zvonov, ale od Boha úfame pomoc a ochranu. — Nuž, a čo-že povedia, pán notáriuško, na tie tak zvané, od múdrych ľudí vynaložené búrkové kanóny, s ktorými majitelia viníc odstraňujú ľad, mraz a iné škody s neba? Sú-li to bobony? Pravda nie. A hľa, ako sa dokázaly užitočnými tieto búrkové nástroje a ich buchot na trhanie mračen! Nás sedliakov vysmievali, že s hlaholom zvonov zaháňame búrky, a veľú učení Ľudia strielajú do mračen proti ľadu, mrazom a zachránia si vinice. Či Pán Boh o týchto už nevie, a či im bez ich kanónov by nemôhol pomôcť? Boh o tom vie, a človek vôľu božiu ničím nezahatí. Boh ale dal človekovi aj rozum a stvoril ho za pána celej prírody, aby ju opanoval, a ku svojmu prospěchu a ku Jeho sláve ju využítkoval. A či Boh nemôže všetky nemoce od nás odstrániť aj bez lekárov?

A predsa nakladá nám vo sv. písme lekára ctíť a zelinky upotrebovať. — Keď ale Boh chce trestať, by sme sa napravili, vtedy veru ani zvon, ani kanón, ani rozum ľudský nevykrúti mu z ruky Jeho trestnú metlu. Modlitba ale skôr, o čom nás uistil Spasiteľ, ktorý povedal: o čo budete prosit v mene mojom Otca nebeského, On vám to dá.

— No Jožko! každý to tak hovorí, súdi a vidí ako mu to pasuje, — odpovedal notáriuš.

— Pán notáriuško, ja s nimi aj v tomto súhlasím, — odvetil zvonár. Tí Ľudia a páni, ktorí majú svoje dôchodky z kapitálov z mastných služieb, z dividendy, zo šparkasových kupónov, z fabrik, z árendy mestských domov atď. či ľad padá, či nie; či prší, lebo sucho je; či je mraz, lebo nie; či hromy robia škody, či povodne po roliach a lúkach: tým je to jedno. Tí vidia len bobonu v našom vyzvávaní a v modlitbe. Ale my sedliaci, ktorí v potu tváry pracujeme v poli, a naše dôchodky nie sú v železných wertheimských kassách, ale pod holým nebom s roka na rok rastnú a zrejú, my sme veru jedine na pomoc, na požehnanie, na ochranu božiu vykázaní. Preto nám sedliakom tieto veci, ako zvonenie a modlitba pred búrkou celkom dobre pasujú. Preto my sediaci modliame sa: «naša pomoc od Pána, a nie od pánov».

— «Jožko, vidím, že to na mňa cieľiš, na mňa to padá» — odpoveal notáriuš. Pre mňa ty ale môžeš na búrku, vyzvánať až sa ti zvony popukajú: aj si môžeš pri tom ako židia v starom zákone vytrubovať: ja len pri mojom zostanem. — No ale je už svrchovaný čas, bych od teba odišiel, búrka sa utišuje a za vrchy sa ufaňuje. Tvoje vyzvánanie tiež nebolo naposledy bez výsledkov — doložil žartovne notáriuš.

S tým sa on od zvonára odobral, ktorý mu šťastlivú cestu vynšoval s vidnou radosťou, že mohol notáriušovi to vyzvánanie proti búrke vysvetliť, že to nie je bobona, ale starodávna, pekná, nábožná obyčaj, ktorá nie od hlasu zvonov, ale kroz prosbu očakáva od Boha zachránenie od búrky a hromobitia.

Prosba k vlct. čitateľom «Kreštana».

Tolko rázy obracia sa chudoba k dobrosrdečným kresťanom a čitateľom milého «Kreštana», že my, maločaušanskí obyvatelia so žalosťou myslíme, že prameň milodarov docela vyčerpaný jest, veď dobrodincom tiež len málo sa ujšlo z hmotných darov. Ale pri tom všetkom nádej skladáme vo Vás milé duše kresťanské, že vysluchnete poníženú prosbu našu a s ochotnosťou prispějete nám k pomoci s čím získate u Boha a u Matky Krista požehnanie a milosť, u nás však úctu a večitú pamiatku.

My maločaušania usniesli sme sa na tom, že k úcte preblahoslavenej Panny Márie kaplnku vystavíme, kde chválu budeme dávať Všemohúcemu za dobrodenie, Jeho sväté meno o pomoc volať, najmä ale Matke Kristovej obeť ukazovať skrze modlenie svätého Ruženca. Ale aby sme úmysel náš, ktorý doista Bohu milý je,

uskutočnili, k tomu aj málo nás je, ba aj nadmierou chudobní sme. Preto obraciame sa k Vám milé duše kresťanské, ktoré to málo, čo od Boha máte, toľko rázy podelili ste medzi tých, ktorí k Vám o pomoc volali, buďte milosrdní a ráčte venovať na svätý cieľ almužnú, ktorá v podobe Božského požehnanja, skrze modlitby naše mnohonásobne Vám vynahradená bude. O vyslyšte poníženú prosbu našu! Doprajte nám tej radosti, aby obec naša zdobená bola s posvätným miestom, kde aj za Vaše dušné spasenie modlí sa budeme. Hoc aký malý dar tak prijmem, akožto znak braterskej lásky a úcty oproti Matke Božej. My ale z hĺbiny srdca povieme: Pán Boh zaplať a požehnaj stonásobne.

Milodary ráčte na veľactenú Redakciu «Kreštana» zaslať.

V mene Boha

V Malej-Čauši, 1902. 12-ho júla.

Ján Hanko, rychtár. Michal Matjaško, podrychtár.

Jozef Uhljar, prisazný.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú preplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín

† **Kardinál dr. Lorenc Schlauch**, biskup veľkóvársky, zomrel dňa 10. t. m. večer v 79. roku života.

Smrť. V spišských-haligovciach dňa 7-ho júla v 61. roku života svojho zomrel Bela Džurňak Marmula, gazda, ktorý počas minulých volebných pohybov, keď mimo dvoch-troch z jeho spoluobčanov celá obec pristala k židovsko-liberálnej strane, bol verným ľudákom, ba ešte aj ľudovú zástavu prijal. V svojom testamente že nechal 1300 korún na dobročinné ciele. Boh ho osláv!!

Jozef Samassa. arcibiskup jágerský dňa 23. t. m. slávil 50-ročnú pamiatku svojho posvätenia za kňaza; z tejto príležitosti spišský biskup nariadil, aby sa v tento deň v každom farskom kostole biskupstva jeho slávna sv. omša s Te-Deumom odbavovala.

Nový farár. Uprázdnenú faru v oravskej Hladovke dostal Ondrej Doránský, farár bielopokský.

Koloman Széll a zástava pre amerických Uhrov. Ministerský predseda Széll, ako oznamujú, dvetisíc korún poukázal na trovy v nedeľu vysvätenej zástavy zadováženej pre Uhrov žijúcich v Amerike. Spolok «Országos Nemzeti Szövetség», pretože trovy sú už zaokryté, mi-

nisterským predsedom darovaný obnos obráti na cestovné trovy toho poslanstva, ktoré zaneše zástavu do Ameriky.

Cesta talianskeho kráľa. Z Rímu telegrafujú: Kráľ Viktor Emanuel vo štvrtok večer o 9 hodine z Racconigi na osobitnom dvornom vlaku odcestoval do Ruska na návštevu cára Mikuláša II. Kráľ v piatok predpoludním precestuje cez Bozen a ani v Roverto, ani v Triente vlak jeho nezastane.

Žila v troch storočiach. Medzi najstarších obyvateľov hlavného mesta patrila vdova po istom Davidovi Dachovi, ktorá 10. júla zomrela na svojom byte v Aradskej ulici č. 62 v 106. roku dlhého života svojho. Dachová bola zdravá do posledného okamihu, až naraz v piatok večer ľahla si spať a zaspala na večnosť. Narodila sa roku 1796., a tak žila v troch storočiach.

Dcéra vyslanca Schönerera ušla. Z Viedne oznamujú: Rakúske politické kruhy zaoberajú sa teraz s veľkým škandalom. «Všenemecký» vyslanec Schönerer býva so svojou manželkou a so svojimi dvoma dcérami v Rožňove. Poručík kremžskej posádky Belon zamiloval sa do jednej zo Schönererových dcier a uchádzal sa o jej ruku. Schönerer ho však odpravil rieknuť, že nikdy nedovolí, aby jeho dcéra stala sa manželkou Poliaka a rakúskeho dôstojníka. Svoju všeneckú politiku cení si vraj vyššie, než šťastie svojej dcéry. Deva plakala, prosila, avšak Schönerer nepopustil. Nato deva uprchla z domu, ovšem s poručikom a posavď jej ešte neprišli na stopu. Vyslanec Schönerer zažaloval poručíka pre unesenie dcéry a vec za jedným oznámil aj vojenskému súdu

Pozor na deti. Dňa 2-ho júla utopilo sa v spišskom Lipníku 2-ročné dieťa tamojšieho mlynára Belu Hercig. — V spišských Markušovciach dieťa istej Anny Sedlák, pri rieku sa baviac, do nej spadlo a sa utopilo. — V Podhradí jedno štyri ročné dieťa spadlo do jednej jamy a tam aj skončilo život svoj.

Oheň. V spišskej Teplici bol 28-ho júna a 30-ho zas vo Felkej oheň, kde štyri stodoly zhoreli.

Nové štátne stavby. Minister orby Ignác Darányi chce vo viacerých mestách postaviť kultúrno-mernický úrad, medzi inšim aj v Košiciach a tieto dni požiadal mesto, aby mu pre budovu mernického úradu prepustilo jeden pozemok. S podobnou prosbou obrátil sa na Košice aj minister výučby Wlassics, ktorý chce tam vystaviť vyššiu kupeckú školu. Mestská rada, jako z Košíc oznamujú, mimo radu vybavila pripisy ministrov s sdělila im, že ku obom štátnym stavbám vďačne prepustí žiadané pozemky.

Predávala svojho chlapca. Zo Szatmáru oznamujú smutný a spolu i pohoršujúci prípad. Tieto dni na satmárskom rynku stalo sa, že istá Rumunka z Borhidu menom Konstantinová Kozmová predávala svojho triročného malého chlapca. Už sa jej našiel naň aj kupec, keď jedon policajt zamedzil kúpu. Na policii nešťastná matka udala, že pre nesnesiteľnú núdzu prinútená je predať svojho synka, pretože nevie si zadovážiť groša. Ináč chlapčeka dosť lacne ponúkala, lebo už bol zjednaný za šesť korún.

Poččet mníchov. Na celom svete je 270 mill. katolíkov, medzi ktorými je 251.510 svetských kňazov, 199.049 mníchov a 457.660 mníšiek. V Európe nachádzajúcich

dovne: V Rakúsku je dovedna 29.935 mníchov a mníšiek, tedy na každých 10.000 katolíkov pripadá 12.62. Medzi katolíkmi v Nemecku, ktorých je dovedna 19 mill. 136.819, účinkuje 37.071 mníchov a mníšiek, tedy na každých desaťtisíc duší pripadá 17. Počet tento dľa rozličných kráľovstiev a panovníctiev je ovšem rozličný. V Bavorsku na desaťtisíc pripadá ich 29.5, v protestantskom Prusku ale 16.61. V Holandsku na každých desaťtisíc duší pripadá 95.13 mníchov, v Anglicku a Škótsku 60.7, v Irsku 25.75, vo Francúzsku aj s Algírom 54.68 (ovšem že pred vynesení zákona o kongregáciách), v Belgicku 47.37, v Taliansku vzdor tomu, že mnoho kláštorov zavreli, 15.9, vo Švajciarsku 20. V Uhorsku, krom Horvátska a Fiume, na 8.820.770 katolíkov latinského rítu pripadá 181 kláštorov so 2079 mníchmi a 447 kláštorov s 5282 mníškami, tedy na každých desaťtisíc duší pripadá dovedna 8. Z tejto štatistiky vidieť, že v Uhorsku je o mnoho menej mníchov, než v ktoromkoľvek štáte Európy, nevynímajúc ani štátov protestantských.

Dvakrát pokrstený. V Mníchove istého bohatého súkromníka potkala oznamná a pritom všetkom nemilá nehoda. Tento párnredávno po svojom strýcovi zdedil pekne imanie a k

lnému šťastiu nechýbovalo mu nič iného, ako dobrá, milujúca manželka. Mal už aj svoju vyvolenú a potreboval len listiny ku ohláškam. Preto do svojej rodnej obce písal pre svoj krstný list; avšak obratom pošty dostal odpoveď, že človek toho mena sa tam nikdy nenarodil. To bola ovšem nemilá nehoda pre muža, ktorý sa na svoj krst síce nepamätal, ale od svojho strýčka predsa vedel, že sa narodil v tej obci. Ponevác tento jediný svedok — bohužiaľ — už dávno bol mŕtvý, ženichovi nezbývalo iného, než dať sa znova pokrstiť. A tak sa stalo, že v jednom týždni odbavoval ženich svoje vlastné krstiny i — veselie.

Hrozná povera. Z Tunisu oznamujú: Jedon francúzsky úradník tieto dni spozoroval, že dvaja domorodci nesú vrecá, v ktorých sa čosi živého hýbe. Na otázku, čo to nesú, domorodci odhodili vrecá a utiekli. Jedného chytili a musel vrecu otvorif. Našli v ňom sviazané polozadusené európske dieťa, jedno dvojročné dievčatko. Domorodci ho preto ukradli, aby mohli dodať čarodejníkom a hotoviteľom fetišov (modlí) mladé ľudské sadlo, ktoré čarodejníci užívajú k výrobe svojich amuletov a ktoré činiť vraj účinok amuletov neomylným. To je príčinou, že únosy dieťok bývajú v Tunisi veľmi časté.

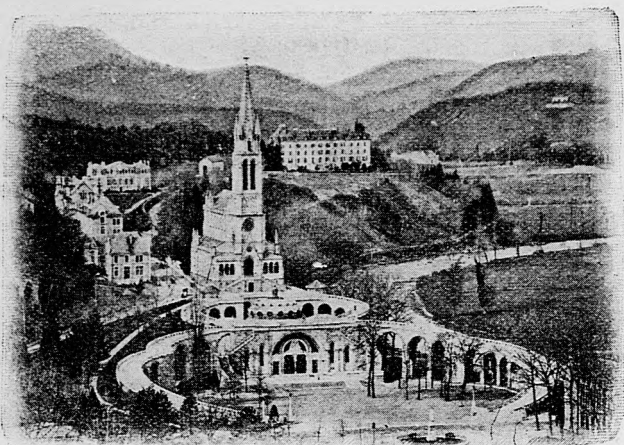
Cholera. Wolfovej kancelárii telegrafujú z Jokohamy: V Tokio udaly sa tri prípady cholery, z ktorých dva skončily sa so smrťou.

Nevinne odsúdený. Z Ríma oznamujú: Na Sardínii odhalený bol nanajvyš tragický súdny omýl. Roku 1892. v Nuore odsúdený bol porotou major Pietro Frontoda pre lúpež a vraždu do žalára na desať rokov. Teraz naraz vyšly na javo okolnosti, z ktorých vysvitá, že nešťastný dôstojník, ktorý stále tvrdil, že je nevinný, stal sa obeťou súdneho omýlu.

Ko korunácii chystajúca sa anglická kráľovná.

sa 180 millionov katolíkov podeleno je na 851.321 farností, na ktorých účinkuje 184.534 svetských kňazov. Krom toho je v Európe 146.257 mníchov a 329.811 mníšiek. V Európe tedy priemerne na každých 10.000 katolíkov pripadá 26.44 mníchov obojeho pohlavia. Počet mníchov medzi jednotlivými krajinami delí sa nasle-

Jubilárna púť do Lourdu.

Ako každý rok, tak aj tento rok pohne sa sprievod do Lourdu.

Odchod bude z Prešporku na **21-ho júla**. Cesta povedie na *Einsiedeln, Lym, Paray le Monial, Toulouse* a *Zürich*.

V spomenutých miestach bude sa spoločnosť všade baviť jedon deň; v Lourde sa bude zdržovať 4 dni.

Kto by mal tedy mienku k tejto púti sa súčasť, nech sa hlási u nižemenovaného sprievodcu, ktorý aj programm pošle každému na žiadosť.

Michal Dobsa, dekan a farár v Mor. Svätom Jáne (Morva Szt. János) Pozsony m.

Ponižená prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, poľahke už jestvujúcu požiadavkám zákonitým zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Krešťana», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispejú.

Ponechajúc zdľhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikutý k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou príjmem a cestou novín kvitujeme.

Ešte raz: V mene Božom!

Andrej Stariňec ml., kurátor. *Ján Kurimszky*, farár a predseda škol. stolice.

O sviňských nemocách.

III.

Ako poznať chorobný stav svine.

Človek, keď ho dačo bolí, vyloží to slovami. Dieťa, nevediac ešte hovoriť, preukazuje ból stonaním, plačom, pričom sa chytá rukou za boľavú

čiastku tela. Z tohoto poznať, čo mu chybuje; poznať ako-tak chorobu. Nie ale tak snadno poznať chorobu pri nemých stvoroch. Všetok znak, s ktorým sa prejavujú, je stonanie, i to len, keď je bolásť vo veľkom stupni. Sú smutné, nežerú, nespokojné, akési mdlé, chodenia ako opilé. Toto sú znaky s ktorými zvierá prejavuje, že mu niečo chybuje, že stav jeho je nie riadny. Vyjmúc niektorých obzvláštných znakov pri špeciálnych, výnimečných chorobách, sú výšspomenuté znaky skoro pri každej nemoci totožné, a preto ľahko súdiť z nich čo je za nemoc. Len starý zverolekár, s viac ročným praxom dovedie uhádnuť chorobu. Tým viacej je to ľahko, najmä počiatok choroby poznať, lebo zvierá choré, počiatok choroby si nevšíma, len vtedy, keď už choroba v plnej miere vystúpila. A to činí zas liečenie choroby ľahším, keď je už, ako sa hovorí, v ňom rozídená. Už z týchto príčin vidíme, že po dedinách zriedka sa nachodia takzvaní dedinskí kuršmídi; lebo aby kto vedel liečiť hovädo, musí najprv veľa čítať o týchto chorobách a potom veľa pozorovať a tým viac sa v tom aj cvičiť. Sú tu i tu po dedinách, ktorí vedia statku pomáhať. Ako vidíme táto vedomosť je akoby dedičstvo, familiárna; ide s otca na syna. Prečo, lebo syn bol pri liečení dobytka otcovi pomocníkom, od neho sa praktický učil, otec mu to ukázal, vysvetlil. Tak sa naučil syn a ten toto tajomstvo sdelil zas svojmu synovi. Kde takého niet, tam sa ľud počas pádu utieka ku tým, ktorí noviny čítajú. «Ten musí vedieť, veď noviny číta». A v skutku, títo len z novín mnohé choroby liečiť sa naučili. Kde takého niet, ide ku svojmu farárovi. Ten musí všetko vedieť. Kto i v takých veciach je sbehlý, má auktoritu. Tu radil by som každému duchovnému, aby si obstaral knižku v českej reči: «**Zverolekár**» od *Mudr. Jána Böhm*, Praha, A. Reimoart, kníhkupectvo, vodičková ulica 23. Keď príjde na poradu jeho veriaci, aby mu aspoň z tej knižky poradil.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášho kostolíka jeden Organ dať postavíť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nízudaná adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1902. 7-ho júla. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovskij*, učiteľ.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecenstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

DOPISY.

Ivanovce.

Velactený Pán Redaktor!

Ja, občan ivanovský, narodený roku 1821., chcem uvedomiť ctených čitateľov, ktorí sa časov z roku 1848. nepamätajú, že z akých príčin nás bratia Maďari za pánslavov a vlastizradcov vyhlasujú. (Ani jeden pravý Maďar neublízuje a nikdy neublížil Slovákom. To len mizeráci hnusní usilujú sa rozbroj zavádzať medzi občanmi uhorskými, aby potom tak Maďara, ako aj Slováka dobre šudif a sdierať mohli.

V obci našej jesto 120 numier, ale 4 čiastky obyvateľov sú Evanjelici a židia; iba piata čiastka sme katolíci. Ale žijeme v svornosti. U nás je ľud vôbec veľmi usilovný, len-že ani tá usilovnosť je nie každému na ošoh. Voláktorí naši ľudia sú veľmi spriatelení so židom, tak potom všetek ošoh z usilovnosti takého človeka je židov. Ale zas tí gazdovia, ktorí netrovia na daromnicu u žida, majú sa dobre; áno daktorý platí aj 100 zl. gruntovej dane. Veru by si mohli vziať príklad z týchto gazdovských ľudí aj iní, aby sa zriekli už raz toho smradlavého židovského pálená a lepšie gazdovali pre svoje diatky a vychovávali ich v bázni božej, že by z nich povstalo pokolenie bohabojné, triezlivé, šanobné a všetkými čnosťami kresťanskými ozdobené!

My sme farníci kochanovskí tak šťastliví, že sme dostali za pána farára takého muža, menom *Rečka Žigmunda*, ktorý je vpravde podľa Srca božieho kňaz a najhorlivejší kazateľ i prívetivý ku každému, za čo mu prajeme všetci farníci jeho, aby nám ho Pán Boh v dobrom zdraví živil ešte za mnoho a mnoho rokí.

Zostávam s úctou

Michal Mikoláš, roľník.

Stupava.

Vážený Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčíte uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

Ani neviem opísať tú veľkú radosť, t. j. slávnosť, ktorú sme odbavovali 24-ho júna, keď veľ. pán Jozef Greguška vydržoval svoje primície, t. j. svoju prvú sv. Omšu. S veľkou slávnosťou šli preňho o 9-tej hodine ráno do svojho rodičovského domu, aby ho na jeho prvú slávnosť odprevadili. Veľký zástup ľudu očakával ho pri dome rodičovskom aj s okolia celé processie prišli, aby pri tejto veľkej slávnosti boli účastní. Mládež s 10 ozdobenými šablami a mnoho družičiek ho sprevádzalo z domu do kaštiela. K oltáru ho viedol veľk. pán dekan stupavský. Prindúc k oltáru. začal syoju sv. Omšu medzi veľkou asistenciou duchovných. Na evangélium veľk. Pán Jozef Závodský farár mariethálský vyšiel na kazateľnicu, aby v svojej kázni presvedčil ľud o kňazských farchách a o stave kňazskom. Úprimnou radosťou počúval celý zástup jeho verné slová, ktoré im do srdca vlietal. Po kázni odbavovali ďalej sv. Omšu. Po sv. Omši dával svoje prvé kňazské požehnanie po jednom celému zástupu.

O jednej hodine popoludní zas ho sprevádzali zpiatky do domu rodičovského, aby uhostil svojich úprimných duchovných a dobre známy priateľov.

S úctou

Jeden stupavan.

Čo sú tí socialisti?

Ponevadž my Slováci, ktorí sme chudobní, ideme s našej domoviny na prácu dekade po svete: jedni idú do

Rakúska, druhí do Moravy atď. atď. Tak aj ja som tento rok šiel do Moravy mestečka Dontorovic. Je to malé mestečko, ľudia sa tu živia najviac z dieľnov (fabrik) zem majú povrchovatú — ale zato úrodnú. Tento rok sú dosť pekne zastavené tu úrody, len-že je to pre nich predsa málo, ponevadž je tu ľudnato.

Čo sa týka náboženstva, sú skoro sami katolíci. My Slováci sme ich sami chválili, že sú pobožní; každú nedelu je ich prvou úlohou do kostola ísť.

Dňa 6-ho júla, keď som išiel do kostola, nuž som počul, že bude o tretej hodine popoludní shromaždenie deľníkov, tak som si umienil, že pôjdem aj ja ta, aspoň sa volačo poučím. Tak som sa vybral dosť včas, že by som sa mohol blízko rečníka dostať. Už o 4 hod. nashromazdilo sa chlapov žien a hneď aj vystúpil predseda na takú katedru, kde si potom vyvolili podpredsedu a zápisníka. Keď sa všetko utišilo, vyšla jedna žena. Ja som si pomyslel, či aj táto žena bude rečníť — a veru opravdu tá začala prvá, a vypravala dobre poldruhej hodiny. No, sprvu sa mi to ľúbilo, lebo som nevedel, že je to socialistické shromaždenie. Ja som si myslel, že sa tu volačo aj kresťanského podotkne, ale som sa sklamal, lebo ženička začala spomínať *klerikalizmus*, s čoho som potom videl, že sú to socialisti.

Ženička táto najviac napomínala ženy, že by sa aj ony dajako zorganizovaly a takto potom aby si založily spolok. Potom si začala: nuž ale naše ženy sú také, keď im farár na kazateľnici vypráva všeliaké sprostosti, tomu veria, ale nám socialistom, ktorí chceme len blahobyt veriť nechcú. To ma už trocha dojedovalo. Nuž teda komu máme veriť, našim duchovným alebo takej jednej fiandre bohaprázdnej? Potom hovorila: že ti naši kňazi nám hlásajú, že blahoslavení sú chudobní. Ctené shromaždenie! Ja sa vás pýtam, ktorý ste videli chudobného kňaza? Potom prišla až na biskupa a najviac na olomúckého biskupa žehrala, ktorému aj vyrátala, že koľko má čistej príjmy, že načo mu je ten majetok. Na to som sa velice nahneval a pomyslel som si, že keď by to bolo u nás v Modre, čo komu socialisti dali, bych sa jej opýtal. Čítal som, že v Nemecku vodca socialistov, Bebel, je milionár, *nuž prečo to nerozdá medzi chudobných socialistov?* A som aj čítal, čo naši biskupi *mnoho darovali na všeliaké dobročinné ciele*. Potom si začala, že ľudom je ľúto dať pár krajcárov na naše spisby a na noviny, ale na všeliaké púte neni ľúto rozhadzovať peniaze. Ba ešte skladajú aj sväto-peterské groše. No pravda, len mu naskladajme tomu pápežovi, lebo chudák spáva na holej slame, musíme mu kúpiť novú postel. Vlani som videla, keď išli kamsi putovať pútnici, a to boli samé ženy, len práve traja chlapi tam boli: spevár, farár a kostolník. No, hneď som si pomyslela, že tu už chlapi nabývajú rozumu. No, tu som sa už velice nahneval, a nechcel som to ani ďalej počúvať, lebo ustavične proti katolíkom vypravala. Potom som zavolať kamaráda a sme sa prepchali preč, potom som sa pýtal jedného, čo je to aká oštoba. On mi hovoril, že to je z Prahy, že tá chodí všade po shromaždeniach rečníť. Som si pomyslel: mal bych

hu poslať k nám do Modry, tak vyprávať ale by sa istotne zapovedala socialistického reči vyprávať.

Potom za chvíľu som sa zas vrátil. Už držal reč jeden redaktor socialistických novín z Brna. No ten už verejne povedal, že naše náboženstvo je len čisté srdce. Vyprávalo sa tu dlho všeličo, ale kto by to všetko opísal? To som len volačo podotkol, aby tí, ktorí ešte neboli na socialistickom shromaždení vedeli, čo je to jaká bezbožná haveď. Ale len tomu som sa velice čudoval, keď takú reč držal medzi samými katolíci, a nenašlo sa ani jedného, čo by sa bol ohlásil, ba ešte tej šubre aj prisvedčovali. To je hanba a potupa pre takých katolíkov, taký není ani hoden toho mena nosiť, že je katolík. Koľko rázy som čítal o socialistoch, ale bych nebol trúfal, že sú to taký bezbožní ľudia. Ale včul som sa presvedčil, čo sú tí socialisti, čo som podľa tých rečí vyznamenal čtení čitateľa, to vám dôvernú pravdu hovorím, keby sme boli všetci socialisti, bolo by velice zle, lebo ktorí človek nemá Boha, z toho vystane bár čo: kmín, zbojník, a všetko zle. A keby sme tak všetci boli, nuž môžete si predstaviť jako by to bolo. Ešte tá ženská napomínala ženy, aby svoje deti vychovávali v socialistickom duchu, no len si vychovávajú! Všetci sa dochovávajú pekných, ľudu revolucionárkou. Preto vás vyzývam, čtení čitateľa, že keby k nám dakedy chceli držať reč takí bezbožníci, nedajme im ani pristúpiť medzi nás, lebo som sa istotne presvedčil, že *Boha, ani jeho príkazanie neveria*. Držme sa nášeho kresťanského presvedčenia. Aj my mladíci budme verní nášemu katolíckemu náboženstvu, lebo so všetkých strán číhajú na nás žihadlá nevery, odrazme od seba všetky proti-katolícke nápady a budme spokojní, nech nám není v očiach cudzí majetok jako tým beznábožníkom. Všetci Pán Boh má o každého starosť bude mať aj o nás. A keď budeme verní božiemu príkazaniu, po smrti môžeme očakávať večnú odplatu, veď si aj to musíme myslieť aj na smrť, ponevác nevieme, v ktorú hodinu a v ktorú chvíľu sa odberieme do večnosti.

J. R., mládenec.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kresťan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kresťana» čo možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý poznáť a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novín, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykorisťujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Z popisu obyvateľstva v Uhorsku roku 1900.

V nasledujúcich stĺcoch popisali obyvateľstvo dľa národnosti nasledovne:

	Slovákov	Maďarov	Nemcov	«iných»
Oravská	80.487	1.494	2.127	888
Liptovská	75.938	2.708	2.475	1.025
Turčianska	38.233	2.185	11.039	495
Trenčianska	266.763	8.210	10.213	2.234
Nitrianska	312.601	80.962	32.370	2.280
Prešporská	153.870	119.733	23.156	2.578
Zvolenská	111.050	9.078	2.945	1.111
Tekovská	94.879	52.317	17.225	565
Hontianska	57.315	65.522	7.051	703
Novohradská	64.287	168.614	3.958	2.087
Gemerská	74.517	103.660	4.059	1.480
Spíšská	99.557	10.843	42.885	4.117
Šarišská	115.141	10.926	10.886	3.428
			Rusov	
Zemplínska	106.114	174.107	34.831	4.680
			Nemcov	
Abauj-Tornianska	45.072	140.050	8.734	1.940
Ungská	42.876	46.306	55.742	849
			Rumunov	
Čanádska	17.274	103.242	13.982	273
			Nemcov	Rumun.
Torontálska	14.969	111.836	176.502	87.662
Békešská	64.467	201.619	—	6.069
			Srbov	
Báč-Bodrogská	30.068	327.108	192.267	139.412
Peštianska	33.365	738.963	96.765	—
Ostrihomská	7.491	69.429	9.995	—
Komárňanská	10.012	155.850	12.459	—

V Boršodskej stolici popisali Slovákov 9.338, v Krašovskej 3.831, v Temešskej 2.977, v meste Budapešti 25.168 (roku 1890 ešte 27.449.)

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest. VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú

články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Sborník musealnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VII. Sväzok I. Turčianský Sv.-Martin 1902.

Časopis musealnej slovenskej spoločnosti Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník V. Číslo 3. Turčianský Sv.-Martin 1902. — O «Musealnej Slovenskej Spoločnosti» nám treba vedieť, že je to spoločnosť vedecká, kde sa všetky starožitnosti a pamätnosti slovenské zachovávajú. Členom tejto spoločnosti stane sa ten, kto ročíte 4 koruny platí sa zaviazne.

Sláva božskému srdcu. Katolícka modlitebná knižka pre čitateľov najsv. srdca Ježišovho. Sostavil Andrej Kubina kňaz z druž. Ježišovho. Vydal Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 20 hal.; viaz. vyt. v plátne 1 kor. 80 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 40 hal., a v chagr. so zlatorezom a spinokov 2 kor. 80 hal.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spinokov 3 kor. 20 halierov.

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišik. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý diel: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslika v Skalici. Cena 3 kor.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve*.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

P. L. Veru dobrá myšlienka to bola napísať taký článok o vlašajšom víťazstve našom. Sa Vám ten článok výborne podaril a my sme Vám úprimne povďačný zaň.

Jozef Sztancsek, Prievidza. P. Br. nám doručil Vaše dve rozprávky. Úsudok o nich napíšeme Vám listovne. Tu poznamenáme len, že predmet tej dlhšej je dobre vybraný. Naš ľud také mravnopoučné veci veľmi vďačne číta a sú mu ony aj skutočne na prospech duševný. Nenáboženské, ač aj nevinné rozprávky ľud náš neobľubuje, iba komické — a čo by aj jak klassické boly. Z toho úprimný priateľ ľudu len teší sa môže. Zatiaľ je dobre, zakiaľ ľud náš len nábožné veci číta s úľubou. Daromnice sú len daromnice. To treba mať na zreteli.

Vp. Andrej Rojko. Za poslaný nám článok srdečne ďakujeme. Použijeme ho do budúceho čísla. Upozorňujeme Vás na úvodný článok najnovšieho čísla H. L. Listovne upovedomíme Vás o všeličom, čo Vás zaujímať môže.

Jeden Stupavan. Nič nerobí, že tak veľmi musíte vrah zápasit s ťažkosťou v mluve ľudovej. My Vám to nezazlievame, keďže dobre známe je nám, že nemáte príležitosti vzdelávať sa v tomto smere. Ale ztrata je to zaiste veľká nielen pre Vás, ale aj pre ľud ten, ku ktorému budete jednúc poslaný. Dobrá vôľa ale všetky ťažkosti premôže. My prosíme Vás o to, usilujte sa nahradiť vlastnou pilnosťou to, čo pre nevšímavosť iných museli ste zanedbať. Pozdrav!

St. K. mládenec Bošáca. Veľa Vás je tam, a veľa máte židov, nuž nie je div, že sa nachádza i kúkol medzi Vami. Samopašnosťou to ešte nikto neprivedol ďaleko. Skromný, pracovitý, bohabojný a triezvy mladík je radosť nielen pre rodičov, ale pre každého, áno aj sám Pán Boh teší sa z takého a požehnáva ho v živote tomto. Vytrvajte len na ceste dobrej; majte si v úctivosti napomínania rodičov svojích a duchovných predstavených: uvidíte, že Vás Pán Boh neopustí.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že **temer všetky ceny sú v korunovej mene značené.** Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klg. (metr. cent) je **mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:**

Pšenica: Potisská 8·90—9·50 kor., peštianska 8·85—9·35 kor., z Bäcky 8·85 kor., banátská 8·75—9·20.

Jačmeň: na krm 6·15—6·15 korún, do pälence — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·40	15·10	14·80	14·70	14·00	13·60
		6	7	7½	8	
		13·20	12·60	11·—	6·—	

Otruby. po 50 kil.: drobné 4·60 korún. hrubé 4·70 korún.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50——. **Hrach:** 09·00—11·20, lúpaný 20·——. **Šušovica** horšia 08·—, lepšia 15·00—16·—. **Mak:** 26·50—28·50, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová ——. Lučerna 43·—38·—, všetko 50 klg.

Raž: 6·75—7·— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·— $\frac{4}{100}$ 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercý prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; tefaciny k. 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Prijmem

do svojej stolárskej dielne dvoch 14—15-ročných chlapcov

za učnov.

Bližšie správy podá nižšie udaný.

Jozef Antal,

stolársky majster

v Piešťanoch (Pöstyén) nitrián. stol.

Dávam do predaju dva domy,

jeden novovystavený pod škriabov a druhý pod sindolom na jednom mieste. Pri dome je pekná záhrada vo verk. 800 □ siah. Cena 3800 zl. 6400 korún.

Kto by sa o ten kup zaujal, nech sa obráti na nižšie udaného, ktorý podá bližšie zprávy.

Vincent Kalab

v Piešťanoch (Pöstyén, nitran. stol.)

Sväto-Štefánska ul. č. 16.

Do svojho obchodu s **miešaným tovarom** prijmem hneď **učna** (učenca) asi 13—14-ročného, ktorý zná aj maďarskú jak možno i nemeckú reč s dobrého domu

Karol Merešš, kupec

v Námestove (Oravská stolica).

Pod'akujúci prípis na jednej dopisnici (notárom ubodnovený).

Cteny Pane! Moje ošipané nežraly a boly veľmi biedne. Nanodou odbr-
žal som od jedného z mojich ľudí na prírodu 1 balík svinského krmného prášku;
a je to na prírodu 1 nestačím svoje ošipané doť krmíť aj pribierajú obrovský
na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborneho prostriedku, ktorý sa
môže a má každému čo najznejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov svinského krmného
prachu.

31/10. 1900.

S úctou

Josef English, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2
halierovou markou opatrenej dopisnici pisanom.

Laibach, -ho (tre'ieho) októbra 1901 (identisicdevät'stojedem.)

(Notárska pečat'.)

Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u *doktora Trnkóczy-ho* sviňský krmný prach,
je k dostaniu u každého obecnordníka keď by nie, tedy pošťou: *Lekárna*
Trnkóczy, v Laibachu, Krajna. — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odp-
rúčame p. **Leopolda Borossy-ho**, merníka v Prie-
vidzi (stol. nitrianska.)

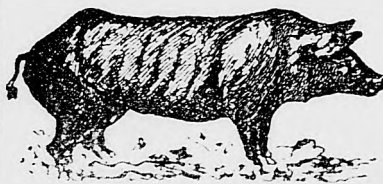
*

Ako som už viaceráz počul, usilujú sa moji «dobry
priatelía» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a
práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však
preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry
jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po
celom svete rozšírený a za
výborne účinkujúci uznalý
liek

proti
dúlu sviň,

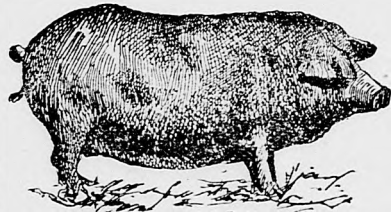
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou
slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu
týchto v najväčšej miere
prípomaha; o čom mnoho
tisíc dakujúcich listov a
osvedčení svedčí. — Cena
spolu s návodom jedného
pôvodného polkilového ba-
líka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco
posiela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch,
križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už premenným prinavrátil
úplne zdravie, — o čom pôvodné
dokumentá svedčia. Pri riadnom
užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvá ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. s návodom je pôvodnej skl.

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako

dobrodienie
a nevyhnutel'ná potreba v kaž-
dej rodine

Kathreinerová
Kneipp-sladová káva

Āni jedna obozretná gazdina nech
neostycha zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupiteľky a
nahraditeľky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná.

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp ochranná známka.
Otvoreno predavaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregácia

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

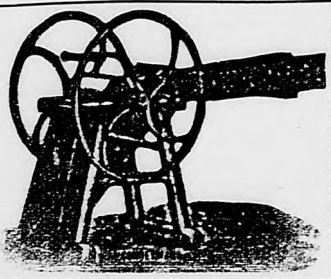
Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských dražšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláťačky s ocelovými guľčkovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Srotovníky** na zrnó. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, brány. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

v **Bytči** (Nagy-Bittse).

36—4

Najväčšia dielňa sveta na kósy,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

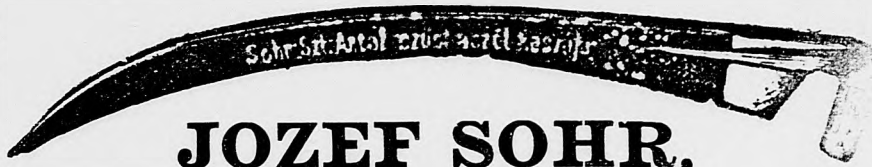
Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kósy.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kósu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z medzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,

V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kósu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kósu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť **darom** a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kósy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kósu zdarma pridá. — **Shromažďiteľom výhody!** — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej kósy sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	—95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci-kameň pre kósu najlepši. 1 kus **50** hal., 10 kusov **4** koruny.

„Triumph“ Striebornó-ocelové náčinie ku nakutiu. Kladívko a penka **1** kor. **70** halerov.

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

————— Každý nech si žiada cenník na dopisnici. —————